

МЕТОДОЛОГИЯ И МЕТОДИКА ЗА АНАЛИЗ НА РЕНТАБИЛНОСТТА НА ПОСТОЯННИЯ КАПИТАЛ

проф. д-р Кръстьо Чуков

УНСС, катедра „Счетоводство и анализ“

kris.chukov@abv.bg

Ключови думи:	Резюме
<p>Анализ</p> <p>Постоянен капитал</p> <p>Ефективност</p> <p>Рентабилност</p> <p>Модел за анализ</p> <p>Методика за анализ</p>	<p>Обект на изследване в представената статия е рентабилността на постоянния капитал на предприятието. Първоначално се разглежда въпросът за определяне на величината на постоянния капитал, вкл. от гледна точка на изискването, свързано с формирането на капиталовата структура на предприятието. Изясняват се смисълът и съдържанието на показателя „Коефициент на финансиране на дълготрайните активи“. Същото се отнася и за показателите за ефективност от функционирането на постоянния капитал, като за ефект се използва сумата на получените приходи. Обосновава се и се представя двуфакторен модел за анализ, позволяващ да се анализира и дава оценка за влиянието на два фактора върху отклонението между фактическото и критерийното равнище на рентабилността на постоянния капитал, а именно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) промени в коефициента на натовареност на постоянния капитал и 2) промени в рентабилността на база приходи. <p>С оглед постигането на по-голяма задълбоченост, респ. по-голяма конкретизация на резултатите и изводите от анализа, е изведен и представен четирифакторен модел за анализ, който създава възможност да се установява и дава оценка за влиянието на следните фактори върху динамиката на рентабилността на постоянния капитал:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) промени в коефициента на поглъщаемост на собствения основен капитал; 2) промени в коефициента на заетост на собствения оборотен капитал; 3) промени в коефициента на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал и 4) промени в рентабилността на база приходи.

Въведение

Обект на изследване в представената статия е рентабилността на постоянния капитал, като целта е да се обоснове и предложи методология и методика за анализ на динамиката на този показател. Съобразно това задачите на изследването са:

1) да се представи кратка характеристика на постоянния капитал, вкл. от гледна точка на изискването, свързано с формирането на капиталовата структура на предприятието и на показателите за ефективност от функционирането на постоянния капитал, като за ефект служат приходите на предприятието;

2) да се изведе и предложи двуфакторен модел и методика за анализ на рентабилността на постоянния капитал;

3) да се изведе и предложи разширен четирифакторен модел за анализ на този показател.

Постоянният капитал е един от основните показатели, използвани при анализа и оценката на финансовото състояние на предприятието. Той е израз на онази част от целия капитал (собствен и привлечен), която се използва дългосрочно, продължително в стопанския оборот на предприятието. По данните от счетоводния баланс на предприятието величината на постоянния капитал (K^{pst}) може да се изчисли като сумата на дълготрайните активи (ДА) и краткотрайните активи (КА) се намали с краткосрочните пасиви (КР).

$$K^{pst} = (\sum ДА + \sum КА) - \sum КР \quad (1)$$

Постоянният капитал може да се определи и по друг начин – като сума от собствения капитал (СК) и дългосрочните пасиви (ДР).

$$K^{pst} = \sum СК + \sum ДР \quad (2)$$

Във връзка с формирането на капиталовата структура на предприятието задължително е изискването:¹ сборът от сумите на собствения капитал и дългосрочно привлечените средства (т.е. постоянният капитал) трябва да бъде по-голям от сумата на дълготрайните активи, т.е. задължително е следното неравенство:

$$(\sum СК + \sum ДР) > ДА \quad (3)$$

Това е основното изискване от гледна точка на възвръщаемостта на капитала, връщането на привлечените средства от предприятието. Ако неравенството е обратно, това означава, че предприятието е използвало краткосрочни източници за формиране на дълготрайните активи. С оглед на обстоятелството, че дълготрайните активи са бавно ликвидни, това може да доведе до редица отрицателни последици и предприятието да не бъде в състояние да върне привлечените краткосрочни задължения и да изпадне в просрочие и неплатежоспособност.

¹ Пергелов, К. Счетоводство и анализ на баланса, ЕТ „Максла“, С., 2002, с. 212.

За целите на анализа може да се използва и относителен показател за финансовата автономност – коефициент на финансиране на дълготрайните активи (KFDA). Изчислява се по формулата:

$$KFDA = \frac{K^{pst}}{ДА} \quad (4)$$

Коефициентът показва колко лева постоянен капитал покриват един лев дълготрайни активи. За да бъде изпълнено посоченото по-горе неравенство (3), този коефициент трябва да бъде над единица. В такъв случай предприятието разполага с нетен оборотен капитал. И при условие че всички дългосрочни задължения са използвани като източник за формиране на дълготрайни активи (златно правило при финансиране на бизнеса²), то нетният оборотен капитал по същество изразява собствените оборотни средства (собствения оборотен капитал) на предприятието, т.е. капиталът, инвестиран в краткотрайни активи.

За да се установи и даде оценка за ефективността от функционирането на постоянния капитал, като за величина на ефекта се използва сумата на получените приходи (PR), може да се използват показателите: коефициент на натовареност (KNAT) и коефициент на поглъщаемост (KPOG). Коефициентът на натовареност се изчислява като отношение на получените приходи към средния размер на постоянния капитал, т.е.

$$KNAT = \frac{PR}{K^{pst}} \quad (5)$$

Показва сумата на получените приходи с един лев функциониращ постоянен капитал.

Коефициентът на поглъщаемост е реципрочен на коефициента на натовареност, т.е.

$$KPOG = \frac{\overline{K^{pst}}}{PR} \quad (6)$$

Показва сумата на инвестирания постоянен капитал, срещу която е получен един лев приходи.

Неотменима задача на анализа е да се установява, анализира и дава оценка за крайната ефективност, т.е. за рентабилността на база постоянен капитал. Именно този показател е обект на изследване в тази статия. Според нас показателят за рентабилност на база постоянен капитал следва да заема своето подобаващо място сред множеството показатели за рентабилност. По мнение на С. Уолш след „двата фундаментални показателя за ефективност (рентабилност на база активи и на база собствен капитал – добавката е моя: К. Чуков) вероятно следващият по значение показател е възвръщаемостта на постоянния капитал.“³ А. Д. Шеремет също включва този показател сред „най-важните финансови коефициенти за рентабилност и делова активност.“⁴ Както отбелязва Г. Петров, „дълготрайните активи и нето оборотният капитал

² Данаилов, Д. Фирмен финансов мениджмънт, „Люрен“, С., 1994, с. 110.

³ Уолш, С. Ключови управленски коефициенти, „Делфин – прес“, С., 1995, с. 60.

⁴ Шеремет, А. Д., Р. С. Сайфулин. Методика финансового анализа, „Инфра“, М., 1996, с. 98.

(т.е. постоянният капитал – добавката е моя: К. Чуков) формират капитала на фирмата, към който се отнася печалбата и се изчислява нормата на възвръщаемостта, а следователно и ефективността.“⁵

Определяне и двуфакторен модел за анализ на рентабилността на постоянния капитал

Рентабилността на постоянния капитал (RT^{pst}) се изчислява като процентно отношение на печалбата на предприятието към средния размер на постоянния капитал. Ако се използва счетоводната, т.е. брутната печалба, ще се получи брутната рентабилност на постоянния капитал (RT_{br}^{pst}). Ако се използва балансовата (нетната) печалба, ще се получи нетната рентабилност на постоянния капитал (RT_n^{pst}). Средният размер на постоянния капитал е сумата от средния размер на собствения капитал ($\overline{SK}$) и средния размер на дългосрочните пасиви ($\overline{DP}$).

Брутна рентабилност на постоянния капитал:

$$RT_{br}^{pst} = \frac{P^{br} \times 100}{K^{pst}} = \frac{P^{br} \times 100}{\overline{SK} + \overline{DP}} \quad (7)$$

където: P^{br} е счетоводната (брутната) печалба.

Средните размери на собствения капитал и на дългосрочните пасиви може да се определят като средни хронологични величини.

Нетна рентабилност на постоянния капитал:

$$RT_n^{pst} = \frac{P^n \times 100}{K^{pst}} = \frac{P^n \times 100}{\overline{SK} + \overline{DP}} \quad (8)$$

където: P^n е балансовата (нетна) печалба.

Целта в тази статия е:

- 1) да се представи модел и методика за анализ на нетната рентабилност на постоянния капитал по подобие на модела Дюпон и
- 2) да се обоснове, изведе и представи разширен четирифакторен модел и методика за анализ на този показател.

Според нас логично и практически полезно е при анализа на рентабилността на постоянния капитал да се използва зависимост по подобие на модела Дюпон за определяне и анализ на възвръщаемостта на инвестициите⁶, както и за определяне и анализ на рентабилността на производствения капитал (производствените активи)⁷. По-конкретно рентабилността на постоянния капитал може да се представи като произведение между коефициента на натовареност/производителност на постоянния капитал и рентабилността на база приходи, т.е.

⁵ Петров, Г. Финанси на фирмата, ИК „Труд и право“, С., 1995, с. 194 – 195.

⁶ Динев, Д., Д. Ненков. Финанси на съвременната фирма, Консултантска фирма „ДДС“, С., 1992, с. 251.

⁷ Чуков, К. Финансово-стопански анализ на предприятието, Тракия – М, С., 2003, с. 234, цит. по Зудилин, А. Анализ хозяйственной деятельности предприятия в развитых капиталистических стран, М., 1986, с. 93.

$$RT_n^{pst} = \frac{P^n \times 100}{K^{pst}} = \frac{PR}{K^{pst}} \times \frac{P^n \times 100}{PR} \quad (9)$$

където $\frac{P^n \times 100}{PR}$ е рентабилността на база приходи, т.е. печалбата (в случая – балансовата), съдържаща се в 100 лв. приходи.

Това позволява да се анализира и дава оценка за влиянието на два фактора върху отклонението между фактическото и критерийното равнище на рентабилността на постоянния капитал, а именно:

- 1) промени в коефициента на натовареност на постоянния капитал и
- 2) промени в рентабилността на база приходи.

За илюстрация ще приведем следния методически пример: (по данните от таблица 1)

Таблица 1

Показатели	Предходен период	Текущ период	Отклонение	Процент на динамика
1	2	3	4	5
1. Приходи, хил. лв.	74134	77721	+ 3587	104,84
2. Балансова печалба, хил. лв.	18652	19880	+ 1228	106,58
3. Среден размер на постоянния капитал, хил.лв.	146120	158300	+12180	108,34
в това число:				
а) среден размер на собствения капитал	112520	124100	+11580	110,29
б) среден размер на дългосрочните пасиви	33600	34200	+ 600	101,79
4. Коефициент на натовареност на постоянния капитал, лв. (п. 1 : п. 3)	0,50735	0,49097	-0,01638	96,77
5. Рентабилност на база приходи, процент ($\frac{п.2 \times 100}{п.1}$)	25,16	25,58	+ 0,42	101,67

По данните от таблицата може да се изчисли рентабилността на постоянния капитал за предходния и текущия период и отклонението между тях.

За предходния период:

$$RT_0^{pst} = \frac{18652 \times 100}{146120} = 0,50735 \times 25,16 = 12,76 \%$$

За текущия период:

$$RT_1^{pst} = \frac{19880 \times 100}{158300} = 0,49097 \times 25,58 = 12,56 \%$$

Налице е намаление на рентабилността на постоянния капитал с 0,20 процентни пункта (12,56% – 12,76%), т.е. на всеки 100 лв. постоянен капитал балансовата печалба се е намалила с 0,20 лв. Темпът на намаление възлиза на 1,57% ($\frac{-0,20 \times 100}{12,76}$). Това намаление се дължи на влиянието на горепосочените два фактора. Чрез метода на разликите може да се установи влиянието на всеки един от тези два фактора.

Влияние на промените в коефициента на натовареност на постоянния капитал:

– 0,01638 × 25,16 % = – 0,41 %, което означава, че в резултат на намалението на коефициента на натовареност/производителност на постоянния капитал рентабилността на постоянния капитал се е намалила с 0,41 пункта. Темпът на намаление възлиза на 3,21% ($\frac{-0,41 \times 100}{12,76}$).

Влияние на промените в рентабилността на база приходи:

+ 0,42 % × 0,49097 % = +0,21 %, т.е. в резултат на увеличението на рентабилността на база приходи рентабилността на постоянния капитал се е увеличила с 0,21 пункта, а темпът на увеличение се равнява на 1,64% ($\frac{+0,21 \times 100}{12,76}$).

Или общото намаление на равнището на рентабилността на постоянния капитал възлиза на 0,20 пункта (- 0,41% + 0,21%), а темпът на намаление – 1,57% (- 3,21% + 1,64%).

Влиянието на факторите може да се установи и ако се използват процентите на динамика.

Влияние на първия фактор: процентът на увеличението/намалението на коефициента на натовареност на постоянни капитал се умножава с равнището на рентабилността на постоянния капитал от предходния период, т.е.

$$96,77 \% - 100 \% = -3,23 \%$$

$$\frac{-3,23 \% \times 12,76}{100} = -0,41 \%$$

Влияние на втория фактор: процентът на увеличението/намалението на равнището на рентабилността на база приходи, т.е. темпът на увеличение/намаление се умножава последователно с процента на динамиката на коефициента на натовареност на постоянния капитал и с равнището на рентабилността на постоянния капитал от предходния период, т.е.

$$101,67 \% - 100 \% = +1,67 \%$$

$$\frac{+1,67 \% \times 96,77 \times 12,76}{100 \times 100} = +0,21 \%,$$

т.е. толкова, колкото получихме и по-горе.

Разширен модел и методика за анализ на рентабилността на постоянния капитал

С оглед на постигане на по-голяма задълбоченост, респ. по-голяма конкретизация на резултатите и изводите от анализа, разглежданият по-горе модел може да се разшири. Ако числителят и знаменателят на базисния модел (8) се разделят на приходите на предприятието, ще се получи следният аналитичен модел:

$$RT^{pst} = \frac{\frac{P^n \times 100}{PR}}{\frac{SK}{PR} + \frac{DP}{PR}} \quad (10)$$

където: $\frac{SK}{PR}$ е коефициентът на поглъщаемост на собствения капитал, а

$\frac{DP}{PR}$ – коефициентът на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал.

Полученият модел позволява да се установява и дава оценка за влиянието на три фактора върху динамиката на рентабилността на постоянния капитал:

- 1) промени в коефициента на поглъщаемост на собствения капитал;
- 2) промени в коефициента на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал и
- 3) промени в рентабилността на база приходи.

Собственият капитал се състои от собствения основен капитал (SK^{os})⁸ и собствения оборотен капитал (SK^{ob}). Собственият основен капитал е тази част от собствения капитал на предприятието, която се използва като източник за формиране на дълготрайните активи. По данните от счетоводния баланс неговата величина може да се изчисли като разлика между дълготрайните активи и дългосрочните пасиви. Собственият оборотен капитал служи за формиране на част от краткотрайните активи.

Като се вземат предвид средните размери на собствения основен капитал и собствения оборотен капитал, се получава следният разширен модел за анализ на рентабилността на постоянния капитал:

⁸ Собственият основен капитал, разглеждан тук, трябва да се разграничи от показателя със същото наименование и е част от собствения капитал, който предприятието е формирало при регистрацията си в съда и величината на който представлява паричен израз на собствените му активи. Последните могат да бъдат както дълготрайни, така и краткотрайни активи. За подробности вж. Душанов, И., М. Димитров. Курс по счетоводство на предприятието, Ромина, С., 2007, с. 72 – 76.

$$RT^{pst} = \frac{P^n \times 100}{\frac{SK^{os}}{PR} + \frac{SK^{ob}}{PR} + \frac{DP}{PR}} \quad (11)$$

където: $\frac{SK^{os}}{PR}$ е коефициентът на поглъщаемост на собствения основен капитал, а

$\frac{SK^{ob}}{PR}$ – коефициентът на заетост на собствения оборотен капитал.

Така изведеният аналитичен модел може да се представи схематично по следния начин (вж. фигура 1).

Фигура 1. Модел за определяне и анализ на рентабилността на база постоянен капитал

От така представения аналитичен модел се създава възможност да се анализира и дава оценка за влиянието на следните фактори върху отклонението между фактическото и критерийното равнище на рентабилността на постоянния капитал:

1. промени в коефициента на поглъщаемост на собствения основен капитал;
2. промени в коефициента на заетост на собствения оборотен капитал;
3. промени в коефициента на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал;
4. промени в рентабилността на база приходи.

Методически пример: по данните от таблица 2.

Таблица 2

Показатели	Предходен период	Текущ период	Отклонение	Процент на динамика
1	2	3	4	5
Изходни данни, хил.лв.				
1. Приходи	74134	77721	+3587	104,84
2. Балансова печалба	18652	19880	+1228	106,58
3. Среден размер на собствения капитал, в това число:	112520	124100	+11580	110,29
а) основен	99142	112180	+13038	113,15
б) оборотен	13378	11920	-1458	89,10
4. Среден размер на дългосрочните пасиви	33600	34200	+600	101,79
5. Среден размер на постоянния капитал (п. 3 + п. 4)	146120	158300	+12180	108,34
Допълнително изчислени показатели:				
6. Коефициент на поглъщаемост на собствения основен капитал, лв. (п. 3а : п. 1)	1,3373	1,4434	+0,1061	107,93
7. Коефициент на заетост на собствения оборотен капитал, лв. (п. 3б : п. 1)	0,1805	0,1534	-0,0271	84,99
8. Коефициент на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал, лв. (п. 4 : п. 1)	0,4532	0,4400	-0,0132	07,09
9. Рентабилност на база приходи, процент $\frac{п.2 \times 100}{п.1}$	25,16	25,58	+0,42	101,67
10. Рентабилност на постоянния капитал, процент $(\frac{п.2 \times 100}{п.5})$ или $(\frac{п.9}{п.6+п.7+п.8})$	12,76	12,56	-0,20	98,43

От данните в таблицата се вижда, че рентабилността на постоянния капитал през текущия период се е намалила с 0,20 процентни пункта в сравнение с предходния период. Темпът на намаление, както бе установено и по данните от таблица 1, възлиза на 1,57% ($\frac{-0,20 \times 100}{12,76}$). Това намаление се дължи на едновременното влияние на горепосочените четири фактора. За да се установи влиянието на всеки един от тези фактори, трябва предварително да се изчислят три условни равнища на рентабилността на постоянния капитал.

Първа условна рентабилност:

$$RT_{I\ us}^{pst} = \frac{25,16}{1,4434 + 0,1805 + 0,4532} = 12,11 \%$$

Втора условна рентабилност:

$$RT_{II\ us}^{pst} = \frac{25,16}{1,4434 + 0,1534 + 0,4532} = 12,27 \%$$

Трета условна рентабилност:

$$RT_{III\ us}^{pst} = \frac{25,16}{1,4434 + 0,1534 + 0,44} = 12,35 \%$$

Влиянието на всеки един от горепосочените четири фактора е следното:

1. Влияние на първия фактор:

Налице е влошаване на ефективността от функционирането на собствения основен капитал, намиращо израз в увеличението на коефициента на поглъщаемост. Като резултат рентабилността на постоянния капитал се е намалила с 0,65 пункта (12,11% – 12,76%). Темпът на намаление е 5,09% $\left[\frac{(-0,65) \times 100}{12,76} \right]$.

2. Влияние на втория фактор:

Намалението на коефициента на заетост на собствения оборотен капитал е довело до увеличение на рентабилността на постоянния капитал с 0,16 пункта (12,27% – 12,11%). Темпът на увеличение възлиза на 1,25% $\left[\frac{(+0,16) \times 100}{12,76} \right]$.

3. Влияние на третия фактор:

В резултат на намалението на коефициента на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал рентабилността на постоянния капитал се е увеличила с 0,08 пункта (12,35% – 12,27%). Същевременно темпът на увеличение възлиза на 0,63% $\left[\frac{(+0,08) \times 100}{12,76} \right]$.

4. Влияние на четвъртия фактор:

В резултат на увеличението на рентабилността на база приходи рентабилността на постоянния капитал се е увеличила с 0,21 пункта (12,56% – 12,35%). Темпът на увеличение е 1,64% $\left[\frac{(+0,21) \times 100}{12,76} \right]$.

Резултатите от извършения анализ са обобщени в таблица 3.

Таблица 3

Фактори, оказали влияние върху динамиката на рентабилността на постоянния капитал	Влияние на факторите			
	увеличение		намаление	
	размер на увеличение, пункта	темп на увеличение, проценти	размер на намаление, пункта	темп на намаление, проценти
1. Промени в коефициента на поглъщаемост на собствения основен капитал	-	-	0,65	5,09
2. Промени в коефициента на заетост на собствения оборотен капитал	0,16	1,25	-	-
3. Промени в коефициента на поглъщаемост на дългосрочния привлечен капитал	0,08	0,63	-	-
4. Промени в рентабилността на база приходи	0,21	1,64	-	-
Всичко	0,45	3,52	0,65	5,09
От намалението се спада увеличението			0,45	3,52
Остава намаление на рентабилността			0,20	1,57

Заклучение

От систематизираните в таблица 3 резултати се вижда, че единствено първият фактор е оказал отрицателно влияние върху динамиката на рентабилността на постоянния капитал. Независимо от положителното влияние на втория, третия и четвъртия фактор, тяхното съвкупно влияние не е компенсирало отрицателното влияние на влошаването на ефективността от функционирането на собствения основен капитал. От данните в таблица 2 се вижда различието в процентите на динамика на приходите и собствения основен капитал. Темпът на нарастване на приходите (4,84%) е по-нисък от този на собствения основен капитал (13,15%). Налага се да се изяснят причините за тези различия в динамиката на двата показателя. Разбира се, независимо от положителното им влияние, наложително е да се изяснят причините и за настъпилите промени в другите два фактора – съставки на коефициента на поглъщаемост на постоянния капитал – промените в коефициента на заетост на собствения оборотен капитал и на коефициента на поглъщаемост на дългосрочните пасиви. Що се отнася до рентабилността на база приходи, причините за настъпилите промени в нейното равнище могат да се разкрият на основата на резултатите от анализа на показателя „Разходи на 100 лв. приходи“. Тези резултати по същество показват влиянието на приходите и разходите (общо и по отделни групи и видове) и върху динамиката на рентабилността на база приходи, а чрез тях – и върху динамиката на рентабилността на постоянния капитал.

Библиографска справка:

1. Данаилов, Д. *Фирмен финансов мениджмънт*, „Люрен“, С., 1994.
2. Динев, Д., Д. Ненков. *Финанси на съвременната фирма*, Консултантска фирма „ДДС“, С., 1992.
3. Душанов, И., М. Димитров. *Курс по счетоводство на предприятието*, Ромина, С., 2007.
4. Зудилин, А. *Анализ хозяйственной деятельности предприятия в развитых капиталистических стран*, М., 1986.
5. Пергелов, К. *Счетоводство и анализ на баланса*, ЕТ „Максла“, С., 2002.
6. Петров, Г. *Финанси на фирмата*, ИК „Труд и право“, С., 1995.
7. Уоли, С. *Ключови управленски коефициенти*, „Делфин – прес“, С., 1995.
8. Чуков, К. *Финансово-стопански анализ на предприятието*, Тракия – М, С., 2003.
9. Шеремет, А. Д., Р. С. Сайфулин. *Методика финансового анализа*, „ИНФРА“, М., 1996.

METHODOLOGY AND METHODS FOR ANALYSIS OF RETURN ON FIXED CAPITAL

Prof. Krastyo Chukov, PhD

UNWE, Accounting and Analysis Department

kris.chukov@abv.bg

Key words:	Summary
<p>Analysis</p> <p>Fixed capital</p> <p>Effectiveness</p> <p>Return</p> <p>Analysis models</p> <p>Analysis methods</p>	<p>This publication studies the enterprise's return on fixed capital. First of all, it highlights the question of determining the value of fixed capital, including from the perspective of the requirement to the formation of the enterprise's capital structure. Then the author clarifies the meaning and content of the indicator 'Fixed asset funding ratio'. The same applies to the effectiveness indicators as a result of the fixed capital functioning by using the amount of gained revenue as an effect. Furthermore, the article substantiates and describes a two-factor analysis model that allows the analysis and assessment of the impact of two factors on the deviation between the actual and the benchmark level of return on fixed capital, and namely:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) changes in the load ratio of fixed capital 2) changes in the revenue-based return. <p>For the purposes of achieving better comprehensiveness and more concrete results and conclusions of the analysis, respectively, a four-factor analysis model is outlined and presented, which gives the opportunity to identify and assess the impact of the following factors on the dynamics of the return on fixed capital:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) changes in the absorption ratio of own fixed capital; 2) changes in the deployment ratio of own working capital; 3) changes in the absorption ratio of long-term borrowings and 4) changes in the revenue-based return.